

Lonen worden wereldwijd transparant

AMSTERDAM — Hoe betaalt Philips Electronics zijn werknemers in Mexico, vergeleken met die uit Zuid-Korea? Hebben werknemers van Unilever in Brazilië minder recht op vakantie dan die in India? Zorgt de aanwezigheid van Unilever in India ervoor dat de arbeidsomstandigheden in de toeleveringsindustrie verbeteren of niet?

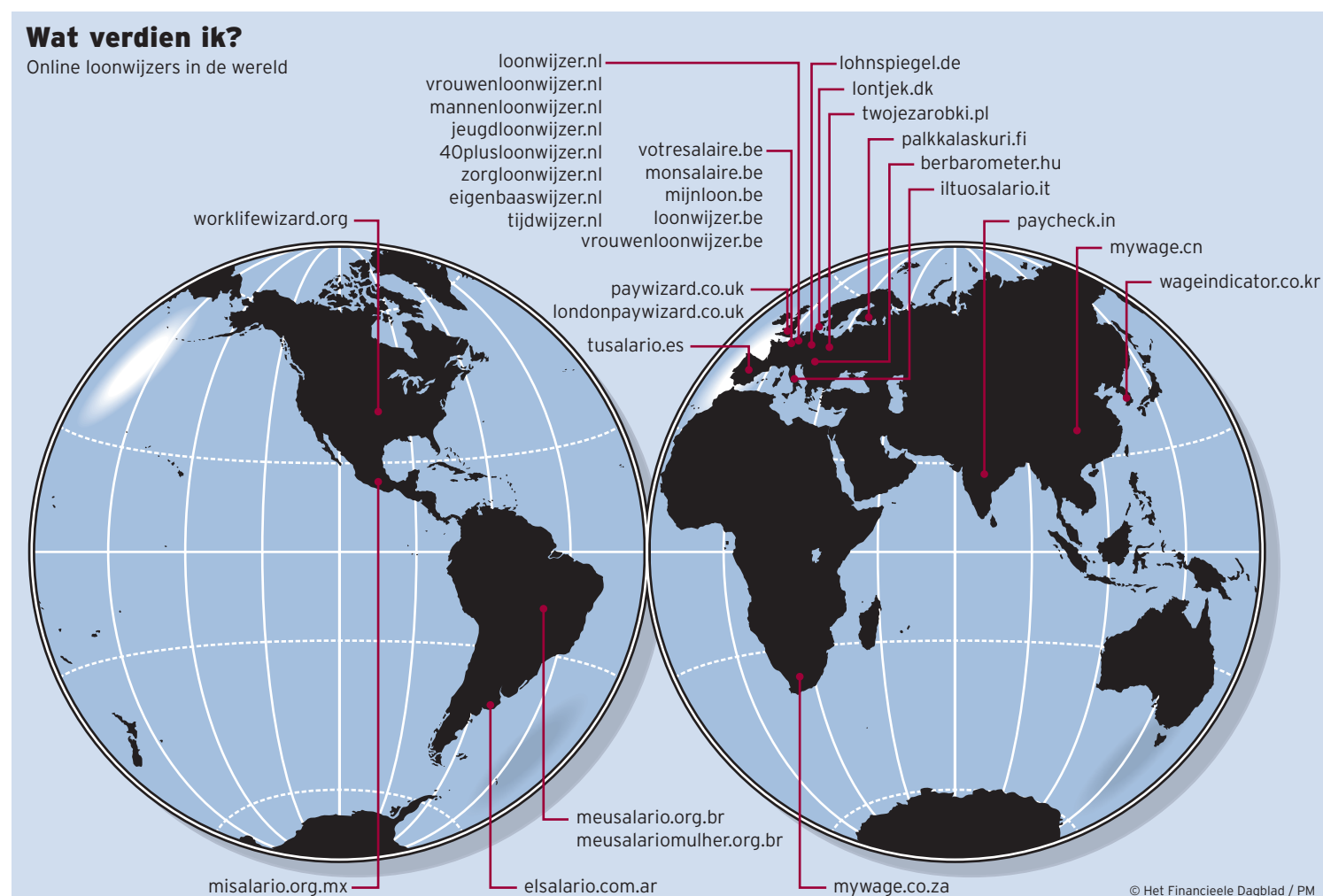
Vragen die nu buitengewoon lastig te beantwoorden zijn, maar in de nabije toekomst wellicht niet meer. In alle genoemde landen is namelijk een 'loonwijzer' (in het Engels 'wage indicator') op internet actief. Werknemers laten daar vrijwillig gegevens achter over hun inkomen en hun contract.

Het plan is om in de diverse nationale loonwijzers een vraag in te bouwen over de multinationals die er actief zijn. En dat betekent voor het eerst echte transparantie van de arbeidsmarkt, ook in landen waar cao-lonen een onbekend fenomeen zijn. Vergelijken is mogelijk, niet op basis van abstracte statistieken, maar op individueel niveau, binnen dezelfde onderneming. Er zijn naar schatting 53 miljoen werknemers op de wereld werkzaam bij een multinational.

De loonwijzer is een Nederlandse uitvinding, nu precies vijf jaar oud en een succesvol exportproduct. Er zijn inmiddels wage indicators actief in zeventien landen. Vorige week kwamen de teams in Amsterdam bijeen voor de eerste internationale conferentie.

Het succes van de wage indicators is inmiddels ook opgevallen bij de International Labour Organisation (ILO). Agnes Jongerius, voorzitter van de vakvereniging FNV (een van de initiatiefnemers van de loonwijzer), sprak op het congres de hoop uit dat met hulp van de ILO de wage indicator daadwerkelijk uitgroeit tot een echt wereldwijd instrument om lonen te vergelijken.

Mocht dat lukken, dan bewijst het concept niet alleen eens te



meer de enorme emanciperende kracht van internet als medium waar iedereen ter wereld zijn eigen bijdrage aan kan leveren, maar zorgt het bovendien voor het eerst voor eenduidig te interpreteren gegevens over wat mensen overal ter wereld verdienen. Bij de loonwijzer werken wetenschappers, vakbonden en media samen. Internetenquêtes worden gezien als hét middel van de toekomst voor wetenschappelijk onderzoek, helemaal als het om zoiets gevoeligs als

het eigen inkomen gaat.

Vorig jaar bezochten 2,4 miljoen mensen de Nederlandse site, dat is een op de drie werknemers. Allemaal wilden ze weten of ze meer of minder verdienen dan wat gemiddeld voor hun beroep en ervaring gebruikelijk is. Ruim 110.000 namen ook de moeite hun eigen salarisgegevens achter te laten. Inmiddels zijn er ook in een aantal andere landen zoveel data verzameld dat er iets zinnigs te zeggen valt bij een vergelijking.

Uit diverse presentaties op het congres bleek wel hoe moeilijk dat blijft, zelfs al gebruikt elk land nagenoeg dezelfde enquête. Cecile Wetzels van de Universiteit van Amsterdam onderzocht in de data van Polen, Spanje en Groot-Brittannië wat de gevolgen zijn voor het loon als iemand een kind krijgt. Uit eerder, Brits onderzoek blijkt namelijk dat moeders er in loon op achteruitgaan, terwijl mannen juist een 'premie' blijken te krijgen wanneer ze vader worden. Dat

effect vond Wetzels inderdaad terug in de Britse wage indicator-data, maar niet in de Poolse en Spaanse.

Professor Rafael Muñoz de Bustillo van de universiteit van Salamanca deed een poging 'baanonzekerheid' te meten in zes landen, waaronder Spanje en Nederland. In Spanje heeft een op de drie werknemers, veel meer dan in de rest van Europa, een tijdelijk contract. Veel van die tijdelijke contract kunnen elk moment aflopen,

WageIndicator.org

- Stichting Loonwijzer is een initiatief van FNV, de carrièresite Monsterboard en Aias, het instituut voor arbeidsstudies van de Universiteit van Amsterdam
- De eerste loonwijzer ging in Nederland in 2001 online
- Maandlijks komen er tweeduizend tot vijfduizend bruikbare loongegevens bij
- Na vijftig waarnemingen in hetzelfde beroep is vergelijking mogelijk
- WageIndicator is het internationale concept van Stichting Loonwijzer
- Elke 'wage indicator' maakt gebruik van dezelfde 'salary check' en enquête over werk en privé
- Elke nationale website heeft eigen partners uit de mediawereld, universiteiten en vakbonden. Die laatste partij ontbreekt in de USA

afhankelijk van de hoeveelheid werk die er is. Inderdaad voelden Spanjaarden zich vaker niet zeker van hun baan dan andere Europeanen. Maar dat verklaart niet alles, aldus Muñoz de Bustillo. Ook mensen met een vast contract kunnen zich onzeker voelen of ze hun baan wel behouden, bijvoorbeeld doordat hun werk wordt afgestoten naar een lagelonenland. Naar de reden wordt in de enquête echter niet gevraagd.

Er zal dus nog wel wat water door de Rijn en de Maas gaan voor vergelijkingen wereldwijd binnen branches (IT bijvoorbeeld) en bedrijven definitief mogelijk zijn. Maar dat het moment er zal komen, daar twijfelde niemand aan.

